

VEIDEKKE ENTREPRENØR AS
Postboks 6005 Postterminalen
5892 BERGEN

Saksb.: Hege Rasmussen
e-post: fmnohra@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 56
Vår ref: 2018/1789
Deres ref:
Vår dato: 22.06.2018
Deres dato: 12.03.2018
Arkivkode: 461.3

Tillatelse etter forurensningsloven til midlertidig anleggsvirksomhet – Nasjonalbiblioteket Mo i Rana

Vi viser til søknad datert 12.03.2018.

Vedtak

Med medhold i lov om vern mot forurensinger og om avfall (forurensningsloven) §§ 11 og 16 gis Veidekke Entreprenør AS tillatelse til utslipp fra midlertidige anleggsarbeider i forbindelse med utbygging Nasjonalbiblioteket i Rana.

Tillatelsens vilkår er gitt i vedlegg.

Med medhold i forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-4 skal det betales et gebyr på kr 84 300,- for behandling av søknaden.

Bakgrunn

Statsbygg skal utvide fjellanlegget til Nasjonalbiblioteket (NB) i Mo i Rana. Dette medfører blant annet utsprenging av nye fjellhaller og en anleggstunnel. Veidekke Entreprenør AS er totalentreprenør for prosjektet.

NB består av flere bygninger og et fjellanlegg. Anlegget ligger i utkanten av et boligområde på Langneset i Mo i Rana og fjellhallene strekker seg inn i Mofjellet.

NB skal utvides med to nye fjellhaller, der det skal bygges nye bygg. Det skal også sprenges ut en adkomsttunnel inn mot fjellet. Totalt skal et volum på 95 000 m³ sprenges ut.

Det vil benyttes ca 2000 m³ sprøytebetong. Det skal gjennomføres betongarbeider både i de nye og i de eldre hallene.

Berggrunnen består av kvartsitt – lyse og kvartsfeltsapatrike gneiser i veksling med amfibolitt eller metasedimenter. Det kan være innslag av sulfidholdige mineraler.

Utslipp til vann

Det vil bli prosessvann fra fjellarbeidene og fra byggegrop. Den totale vannmengde er beregnet til i gjennomsnitt 1,83 m³/time eller ca 43,9 m³/døgn. Arbeidene vil gjennomføres slik at vannet renner ut av fjellet på selvføll. Vannet fra byggegropa vil i hovedsak ledes til renseanlegget. Begrensede mengder kan føres til infiltrasjon dersom det ligger til rette for dette. Det rensede prosessvannet vil slippes på en kommunal overvannsledning med utløp i Ranfjorden på kote 0 ved Mo Industripark. Alternativt kan vannet føres via en egen ledning til innsida av steinsjetéen.

Prosessvannet vil renses i sedimentasjonsbasseng og slam- og oljeutskiller. Det planlegges å dimensjonere renseanlegget slik at suspendert stoff ikke overskrider 400 mg/liter og oljekonsentrasjonen ikke overstiger 50 mg/liter.

Slam fra renseanlegget skal leveres til godkjent mottak.

Ved slutten av arbeidene kan det være aktuelt at innlekkasjevannet føres til fjorden via en bekk.

Dersom det viser seg at det samler seg opp slam ved utslippspunktet vil dette fjernes senest ved anleggsarbeidenes avslutning.

Utslipppet vil skje til Ranfjorden, som er karakterisert som en sterkt modifisert vannforekomst. Den kjemiske tilstanden er satt til dårlig, grunnet påvirkninger fra industrien i området. Det er ikke forventet at det vil oppnås god tilstand her.

Det vil innarbeides kontroll- og vedlikeholdsrutiner i internkontrollsystemet.

Naturverdier og friluftsliv

Det er ikke registrert spesielt verdifulle naturverdier i området, jf Naturbase. Det er flere områder av forvaltningsmessig interesse i de indre delene av Ranfjorden.

Nærområdet er registrert som friluftsområde, men området nærmest NB er ikke markert som spesielt viktig.

Kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet og samla belastning er vurdert etter naturmangfoldloven. Bestemmelsene her er vurdert som oppfylt.

Støy

Fjellhallene skal bygges i nær tilknytning til boligområdene på Langneset. Beregninger som er gjort viser at det vil kunne bli overskridelser av retningslinjene ved et større antall boliger. Dette gjelder i hovedsak ved utendørs tunneldrift. Etter som arbeidene forflyttes innover i fjellet vil støyen skjermes mer av terrenget og boligene skjermes.

Tiltakene som etterspørres av kommunen i sin høringsuttalelse inngår i de standard vilkårene som vi setter i slike saker. Det er ikke hensiktsmessig å måle støy ved de ulike anleggsfasene, da dette ikke vil gi noe mer nøyaktig resultat enn hva beregningene gjør.

Massehåndtering

Det er ikke lagt opp til deponering av steinmasser på stedet. Tunnelstein vil bli solgt/levert til lokale aktører. Mottaker vil få ansvaret for å sikre at de nødvendige tillatelsene er på plass.

Oppgravde masser som skal tilbakeføres vil mellomlagres inne på anleggsområdet eller på MIP.

Det er registrert flere lokaliteter med forurenset grunn i nærheten til tiltaksområdet, men ikke innenfor området som vil bli berørt av anleggsarbeidene.

Høring

Søknaden har vært lagt ut til offentlig gjennomsyn i perioden 19.03 – 23.04.2018. Søknaden har også vært sendt til Rana kommune til uttalelse i brev datert 16.3.2018.

Rana kommune har uttalt seg til saken i brev datert 25.04.2018. Kommunen orienterer om miljøtilstand i fjorden, som er sterkt belastet fra flere kilder. God økologisk tilstand vurderes ikke som realistisk. Det er ikke forventet at utslippet fra anleggsarbeidene vil føre til skade på resipienten.

Kommuneoverlegen påpeker at varigheten på de ulike fasene i anleggsarbeidene ikke kommer frem av søknaden. Det er ikke sagt noe om omfang og varighet på bortkjøring av masser. De fremmer også ønske om at Fylkesmannen setter vilkår i tillatelsen for å ivareta personer som kan bli plaget av støy, og de legger vekt på at retningslinjene i T-1442 må følges.

Kommunen ser ikke behov for regulering av de nye fjellhallene, da de eksisterende hallene er tillatt uten reguleringsplan. Dette forutsetter at det ikke skal etableres nye veier e.l innenfor friområdet.

Veidekke entreprenør har svart på kommunens uttalelse i brev datert 04.05.2018. De redegjør for at retningslinjene i T-1442 er brukt under planleggingen av arbeidene, og for de ulike fasene i anleggsarbeidene. Det vil bli satt opp rystelsesmålere for å kontrollere at rystelser er innenfor gjeldende krav. Veidekke har søkt om å etablere en midlertidig anleggsvei til MIP for på denne måten å skjerme beboere langs hovedveien.

Fylkesmannens vurdering

Vanlig forurensning fra midlertidige anleggsarbeider er tillatt etter forurensningsloven § 8, 1. ledd, punkt 3. Som «midlertidig» regnes normalt en anleggstid på ca 2 år. Om forurensningen kan karakteriseres som «vanlig» må vi vurdere i hver enkelt sak ut i fra art, omfang og virkninger av forurensningen.

For tunneldrift og større sprengningsarbeider er det innarbeidet en praksis der man anser at omfanget av forurensningen er slik at det er nødvendig med egen utslippstillatelse for dette.

Fylkesmannen er forurensningsmyndighet for utslipp fra midlertidige anleggsarbeider. Vi gjør oppmerksom på at dette betyr at vi også kan føre tilsyn med de delene av anleggsvirksomheten som det ikke er knyttet direkte vilkår til i denne tillatelsen.

Utslipp til vann og naturmangfold

Arbeidene som skal foregå i dagen vil være innenfor et område som er preget av menneskelig aktivitet. Det er ikke registrert sårbare naturverdier her, jf Naturbase.

Utslipet av prosessvann vil gå til Ranfjorden via en kommunal overvannsledning. Ranfjorden er sterkt belastet fra flere kilder, og det foregår prosjekter for å forbedre den økologiske kvaliteten. Utslipet fra anleggsarbeidene vil i hovedsak inneholde steinstøv, nitrogenforbindelser, noe metaller og kan tidvis inneholde noe olje. pH vil være høy i perioder da det brukes sprøytebetong.

Vi kan ikke se at dette er et utslipp som vil gi betydelig negativ effekt på fjorden. Det vil kunne bli noe slam fra steinstøv som sedimenterer ved utslippspunktet.

Nitrogenforbindelsene vil kunne danne ammoniakk ved høy pH. Dette kan gi påvirkning i vannsøylen. Fortynningsgraden i fjorden vil etter vår vurdering være tilstrekkelig til at dette ikke vil ha negativ effekt. Det er heller ikke registrert verdier her som er sårbare for denne typen utslipp.

Dersom prosessvannet skal føres til fjorden via en bekk i siste del av anleggsarbeidene vil grenseverdiene for de ulike utslippsparameterne skjerpes for å ivareta miljøforholdene her.

Disponering av sprengsteinsmasser

Overskuddsmassene fra tunnelarbeidene vil bli solgt/levert til andre prosjekter. Det skal ikke være steinsorteringsanlegg på området.

Dette vil ikke bli behandlet nærmere i denne tillatelsen, men vi vil gjøre oppmerksom på at sprengsteinsmasser fra denne typen virksomhet er å anse som næringsavfall jf. forurensningsloven § 27a, 2. ledd og skal i utgangspunktet fraktes til godkjent avfallsanlegg. Miljødirektoratet må avklare bruk av massene i medhold av forurensningsloven § 32 2. ledd.

Kommunen er myndighet for mellomlagring av rene masser, jf bestemmelsene i plan- og bygningsloven. Miljødirektoratet har gitt føringer på at sprengsteinsmasser ikke er å anse som rene masser. Fylkesmannen skal gi tillatelse til lagring av lettere forurensa masser. Mellomlagring av masser som skal tilbakeføres til området er behandlet i denne tillatelsen.

Støy og rystelser

Anleggsarbeidene vil foregå i et område med kort avstand til støyfølsom bebyggelse. Her er både bolighus og barnehage. Den mest støyende aktiviteten vil være før arbeidene er kommet tilstrekkelig langt inn i fjellet til at dette skjermer for støyen. Det er viktig å ha god dialog med naboene i denne perioden for å gi dem informasjon om hvilke aktiviteter som skal foregå og varigheten på disse. Dette gjelder også andre perioder i løpet av anleggstida der det vil være spesielt støyende aktiviteter.

Personer med særlig behov for det skal gis tilbud om alternativt oppholdssted i de mest støyende periodene.

Vi forutsetter at dere overholder grenseverdiene som er satt i NS 8141-1:2012 «Vibrasjoner og støt. Veiledende grenseverdier for bygge- og anleggsvirksomhet, bergverk og trafikk. Del 1: Virkning av vibrasjoner og lufttrykkstat fra sprengning på byggverk, inkludert tunneler og bergrom».

Generelt

Dere må tilbakeføre arealene som blir berørt av anleggsarbeidene til så nært naturtilstanden sin som mulig. Dette gjøres best ved at topplaget skaves av og tas vare på, slik at det kan legges tilbake når arbeidene avsluttes. Man vil da få en raskere revegetering med stedegne arter. Området skal være ryddet og satt i stand senest to måneder etter at anleggsarbeidene er avsluttet.

Arealene som berøres av anleggsarbeidene skal begrenses i så stor grad som mulig. Toppdekket skal ikke fjernes fra større arealer enn hva som er nødvendig. Det skal også iverksettes tiltak for å minimere avrenning av finstoff fra avdekte arealer ved bruk av avskjæring, fordrøyningsbassenger e.l. Grenseverdiene som er fastsatt for utslipp av prosessvann fra tunneldriften kan legges til grunn også for avrenning fra anleggsområdene generelt.

Grunnlag for avgjørelsen

Fylkesmannen gir tillatelse til midlertidig anleggsdrift på visse vilkår. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf § 16. Når vi avgjør om tillatelse skal gis legger vi vekt på de forurensningsmessige ulempene tiltaket kan føre til sammenholdt med de fordelene og ulempene som tiltaket ellers vil medføre. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12.

Bedriften har plikt til å opptre skånsomt og tilpasse driften eller iverksette tiltak som er rimelig for å unngå skade på miljøet, jf forurensningsloven § 7 og naturmangfoldloven § 6. Dette gjelder selv om miljøpåvirkningene holdes innenfor de fastsatte grenseverdiene. Det samme gjelder også for forhold det ikke er satt grenser for gjennom vilkårene i denne tillatelsen. At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf forurensningsloven § 56.

I tillegg til de kravene som er satt i tillatelsen, plikter dere å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven og de forskriftene som er hjemlet i disse lovene. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle viser vi til nettstedet www.regelhjelp.no.

Saksbehandlingsgebyr

Fylkesmannen skal kreve gebyr for saksbehandling og kontroll, jf forurensningsforskriften kapittel 39 *Gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven*.

Behandlingen av søknaden er plassert i sats 4, jf forskriftens § 39-4. Det betyr at dere skal betale et gebyr på kr 84 300,- for saksbehandlingen. Plasseringen i gebyrsats er gjort ut ifra en vurdering av ressursbruk. Gebyret var varslet i brev datert 16.03.2018. Vi har ikke mottatt merknader til varslet. Faktura for saksbehandlingsgebyret vil ettersendes fra Miljødirektoratet.

Klageadgang, saksopplysninger osv

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet **innen 3 uker** fra det tidspunktet dette brevet er mottatt. En eventuell klage skal angi det vedtaket som det klages på og endringene som ønskes. Klagen må begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen sendes til Fylkesmannen i Nordland.

En klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan bestemme at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf forvaltningslovens § 42. Denne avgjørelsen kan ikke påklages.

En klage på vedtaket om gebyrsats fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket blir utsatt. Det fastsatte gebyret må betales i samsvar med det som er vedtatt her. Dersom Miljødirektoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløpet bli refundert.

Med hilsen

Sten D. Bruaas (e.f.)
fungerende seksjonsleder

Hege Rasmussen
senioringeniør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

RANA KOMMUNE	Postboks 173	8601	MO I RANA
STATSBYGG	Postboks 232 Sentrum	0103	OSLO

Vedlegg:

- 1 Tillatelse etter forurensningsloven til midlertidig anleggsvirksomhet - Nasjonalbiblioteket Mo i Rana

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med bygging av fjellhaller – Nasjonalbiblioteket – Rana kommune

Gitt med medhold i *Lov om vern mot forurensninger og om avfall* (forurensningsloven) av 13. mars 1981 §§ 11 og 16.

Bedriftsdata

Bedrift	Veidekke Entreprenør AS
Beliggenhet/gateadresse	Storetveitveien 98, 5072 Bergen
Postadresse	Postboks 6005 Postterminalen, 5892 Bergen
Org. nummer (bedrift)	973077872
NACE-kode og bransje	41.200 – Oppføring av bygninger

Anleggsdata

Anlegg	Nasjonalbiblioteket fjellhaller
Sted	Langneset, Mo i Rana
Anleggstype	Midlertidig anleggsvirksomhet
Kommune og fylke	Rana, Nordland
Anleggsperiode	2018 – 2019

Fylkesmannens referanser

Saksnummer: 2018/1789	Anleggsnr: 1833.0136.01	Tillatelsesnr: 2018.0544.T
Tillatelse gitt: 22.06.2018	Endret dato:	

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder for utslipp av spyle- og drensvann, vann fra byggeproper, støy fra anleggsvirksomhet, avrenning (overvann) fra anleggsområder.

Tillatelsen gjelder ikke oljeholdig avløpsvann fra eventuelt verkstedbygg og utslipp fra eventuell brakkerigg.

Tillatelsen for anleggsdriften er midlertidig og gjelder frem til anleggsperioden er over.

Ved vesentlige endringer skal bedriften søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponentene fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp

som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter som er oppført på Miljødirektoratets til enhver tid oppdaterte prioritetsliste. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdiene skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstidene. Variasjoner i utslippene innenfor disse skal ikke avvike fra det som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter dere å redusere utslippene, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for i denne tillatelsen.

Den som har fått utslippstillatelse er ansvarlig for at virksomheten/anlegget vedlikeholdes og drives slik at utslippet til enhver tid er i samsvar med kravene i utslippstillatelsen. Herunder skal den ansvarlige påse at eventuelle underentreprenører overholder kravene i utslippstillatelsen, og at disse innehar nødvendige utslippstillatelser for dagrigg/verkstedanlegg.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal dere sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert (jf Internkontrollforskriften § 5, punkt 7).

2.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter dere å iverksette nødvendige tiltak for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig, redusere eller innstille driften.

Dere skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i henhold til vilkår 9.4.

2.6 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for aktiviteten sin i henhold til *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter* (internkontrollforskriften). Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at dere overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Dere plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Dere plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktivitetene som kan medføre forurensning, og skal kunne redegjøre for risikoforholdene.

Dere skal som del av internkontrollen/egenkontrollen gjennomføre avløpsmålinger jf vilkår 3.

Dersom Fylkesmannen krever det må dere fremlegge dokumentasjon på at kravene i utslippstillatelsen overholdes.

2.7 Tilsyn og forholdet til offentlige myndigheter

Den som har fått utslippstillatelse plikter å la representanter for forurensningsmyndighetene til enhver tid kontrollere virksomheten/anlegget, jf forurensningslovens § 50.

Hvis forurensningsmyndighetene finner det påkrevd, skal den som har fått utslippstillatelse medvirke eller bekoste overvåkningsundersøkelser eller andre liknende tiltak som med rimelighet kan kreves, jf forurensningslovens § 51.

Denne tillatelsen begrenser ikke den myndighet andre kommunale, fylkeskommunale eller statlige myndigheter har iht annet lovverk.

3 Utslipp av spyle- og dreensvann fra anleggsdrift

3.1 Utslippsbegrensninger

Følgende utslippsbegrensninger gjelder:

Resipient/utslippssted	Utslippskomponent	Grenseverdi	Midlingstid
Ranfjorden	Suspendert stoff	400 mg/l	Uke
	Oljeforbindelser	50 mg/l	Stikkprøve
Lokal bekk	Suspendert stoff	200 mg/l	Uke
	Oljeforbindelser	20 mg/l	Stikkprøve
	pH	6 – 9	Stikkprøve

3.2 Utslippsreducerende tiltak

Prosessvannet fra anleggsdriften skal minimum renses i sedimenteringsbasseng og oljeutskiller. Renseanleggene skal dimensjoneres slik at de kan ta hånd om de aktuelle vannmengdene, og slik at grenseverdiene som angitt i vilkår 3.1 overholdes.

Den delen av rensenheten hvor olje skilles ut må ha utstyr for fjerning av olje.

3.3 Utslippssted for prosessavløpsvann

Prosessvannet skal føres til kommunal overvannsledning eller egen utslippsledning til fjorden.

Dersom det finnes egnede løsmasser kan utslippene infiltreres i grunnen.

3.4 Utslippskontroll og journalføring

Avløpsvann fra anleggsdriften skal mengdemåles minimum 1 gang pr uke når anleggsdriften pågår, etter et program på forhånd fastsatt i internkontrollen. Om

nødvendig må dimensjonering av renseanleggene korrigeres dersom mengdemålingene viser at disse ikke er dimensjonert riktig.

Det skal gjennomføres målinger av utslipp til vann så lenge anleggsdriften pågår. Det skal tas ukentlige prøver når arbeidene starter opp. Disse kan reduseres til månedlige prøver etter to måneders drift dersom analysene viser stabile resultater innenfor grenseverdiene.

Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregning. Målinger/beregninger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal som minimum omfatte de komponentene som er regulert gjennom grenseverdiene, som er suspendert stoff (SS) og olje. For partikkelutslippet kan det benyttes andre parametere, som turbiditet, dersom det fastslås korrelasjon til SS. Måleutstyret skal være kalibrert slik at det gir riktig resultat.

Dersom det påvises skadevirkning på resipienten/landskapet som følge av utslippet skal avbøtende tiltak iverksettes umiddelbart.

Mengdemåling av avløpsvannet fra anleggsdriften, kontroll av slamavskillere, analyseresultater, samt tømning av slam og olje skal journalføres.

Tiltak for å påse at kravene etterkommes skal innarbeides i virksomhetens driftsinstruks/internkontrollsystem.

3.5 Drifts- og tømmerutiner for renseanlegg

Renseinnretningene skal tømmes for slam, sand og olje så ofte at utskillingen til enhver tid er effektiv.

Renseanleggene og utslippene fra disse skal inspiseres daglig, og slamlagret skal tømmes dersom slamhøyden overstiger 50 cm.

Drifts- og tømmerutiner for renseanleggene skal innarbeides i driftsinstruksen/internkontrollsystemet.

3.6 Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra anleggs- og riggområder skal håndteres slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet.

Flater som avdekkes skal ikke være større enn hva som er nødvendig for å gjennomføre arbeidene for å minimere faren for avrenning av finstoff. Det skal om nødvendig etableres avskjærende grøfter/voller, fordrøynings-/sedimentasjonsbasseng og liknende for å hindre avrenning av partikulært stoff til omgivelsene.

4 Støy fra anleggsvirksomhet

4.1 Støybegrensninger

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og

rekreasjonsområder skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi (døgnmiddel) ved mest støyutsatte fasade:

Bygningstype	Dagtid ($L_{pAeq12h}$ 07–19)	Kveld (L_{pAeq4h} 19–23), søn-/helligdag ($L_{pAeq16h}$ 07–23)	Natt (L_{pAeq8h} 23–07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	60	55	45
Skoler, barnehager	55 i brukstid		

Bolighus og helseinstitusjoner bør så langt som mulig ikke utsettes for støy etter kl 19.00.

4.2 Støyreducerende tiltak

Det bør benyttes støyisolerte anleggsvifter for og i størst mulig grad minimere nattetøy for nærliggende boliger.

Støysvake maskiner og minst støyende arbeidsprosesser skal velges i den grad dette er praktisk og økonomisk mulig.

Det skal vurderes behov for å sette opp støyskjermer før anleggsarbeidens oppstart der dette er hensiktsmessig uten at støyskjermen i seg selv gir større ulemper for boligområdene.

4.3 Avvik fra grenseverdier og perioder med særlig støyende aktivitet

Grenseverdiene for støybelastning kan fravikes i perioder. Det tillates ikke avvik fra grenseverdiene på natt eller helger og helligdager.

Ved fravik fra gitte grenseverdier gjelder følgende vilkår:

Varsling

Boliger og helseinstitusjoner som utsettes for spesielt støyende aktivitet skal varsles senest en uke før slike aktiviteter startes opp. Varslingen skal skje skriftlig og/eller ved personlig oppmøte og skal inneholde informasjon om:

- type støyende aktivitet
- forventet støybelastning
- de enkelte deloppgavens varighet
- mulighet for annet oppholdssted

Også andre som får støybelastning fra anleggsvirksomheten kan med fordel varsles om støyende aktivitet da dette vil kunne skape en forutsigbarhet som gjør at støyen oppleves mindre belastende.

Tilbud om annet oppholdssted

Beboere som får sin søvn/hvile forstyrret i to eller flere sammenhengende døgn skal få tilbud om annet oppholdssted. Dette gjelder spesielt for personer som har en slik arbeidssituasjon at de har behov for søvn/hvile på dagtid, eller som av andre årsaker er spesielt sårbare for støyeksponering.

5 Rystelser

Vibrasjoner på bygninger skal ikke overskride grenseverdiene som er satt i NS 8141-1:2012.

6 Avfallshåndtering

6.1 Generelle krav

Dere plikter så langt det er mulig, uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av arbeidene. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Dere plikter videre å sørge for at all avfallshåndteringen, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.

Avfall som oppstår ved arbeidene, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt eller eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

Nedgraving eller brenning av avfall er ikke tillatt.

6.2 Farlig avfall

Farlig avfall som bilbatterier, løsemidler, malingsavfall, oljefilter, oljeslam, spillolje osv skal samles opp og leveres virksomheter som har tillatelse til mottak, innsamling eller behandling av farlig avfall.

Før farlig avfall blir levert til godkjent mottaker må dere sørge for at det er forsvarlig lagret, merket og emballert. Lagres farlig avfall utendørs må dette skje på fast fundament, og med oppsamlingsmulighet i tilfelle søl eller lekkasjer. Lagerområdet skal sikres mot adgang for uvedkommende og dyr. Det skal dessuten finnes et tilstrekkelig lager med absorpsjonsmidler.

6.3 Massedeponier og områder der anleggsmasser benyttes

Massetipper/massedepot/utfyllinger og områder for deponering av steinslam skal sikres slik at det ikke kan oppstå utvasking/avrenning fra disse. Tiltak for å påse at kravet etterkommes skal innarbeides i driftsinstruksen/internkontrollsystemet.

Tippområder skal plasseres/utformes slik at resipienten skjermes mot forurensende avrenning. Tippene skal sikres mot utrasing av masser, og det skal om nødvendig etableres grøfter eller andre tiltak for avskjæring av sigevann.

7 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, brannbekjempningsmidler, hydraulikkvæsker, osv.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal dere dokumentere at det er foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf også vilkår 2.6 om internkontroll.

Dere plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalierne som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der mer miljøvennlige alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke fremstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.

8 Grunnforurensning og forurensede sediment

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn innenfor anleggsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak, jf *Forskrift om begrensning av forurensning* (forurensningsforskriften), *kapittel 2 Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider*. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt godkjenning fra kommunen.

9 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

9.1 Miljørisikoanalyse

Virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av det gjeldende anlegget. Resultatene skal vurderes i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

9.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal det iverksettes risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

9.3 Etablering av beredskap

Virksomheten skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang per år.

9.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til *Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i slike tilfeller.